

Ю. І. Шаповал

Демчук Петро Іванович

ДЕМЧУК Петро Іванович (11. 06. 1900, м. Городенка, нині Івано-Фр. обл. – 03. 11. 1937, урочище Сандормох поблизу м. Медвеж'єгорськ, Карелія, РФ) – громадсько-політичний діяч, філософ. Професор (1932), член-кореспондент ВУАН (1932). У березні 1915 зарахований до 6-ї сотні УСС А. Мельника. 1918 вступив до лав УГА, продовжував боротьбу проти поляків та більшовиків. Закін. Укр. гімназію у Городенці (1919), юрид. і філос. факультети Віден. університету (1925). Під час навч. 1920 став чл. КП Австрії, працював лектором партшколи укр. секції при її ЦК, брав участь у виданні першої газети КП Сх. Галичини – «Наша правда» (Відень), молодіж. ж. «Наш стяг». Активно виступав за об'єднання рев. студент. молоді. На канікулах у Городенці проводив агітацію проти виборів до польс. сейму та полонізації укр. шкіл, за що заарешт. і ув'язнений у Коломий. тюрмі, звідки незабаром утік і виїхав до Праги, згодом – до Відня. 1925 працював секр. консул. частини повноваж. представництва СРСР у Відні, підтримував дружні стосунки з Ю. Коцюбинським. Того ж року із групою політ. емігрантів виїхав до Харкова. Член КП(б)У (1926). Закін. аспірантуру при Укр. інституті марксизму-ленінізму (1927), працював у ньому н. с. каф. соціології філос.-соціол. відділ.; від 1927 – проф., завідувач кафедри філософії, від 1929 – завідувач кафедри діалект. та істор. матеріалізму Харків. інституту рад. будівництва і права. У філос. дискусії поч. 1930-х рр. звинувачувався у «деборинщині». 1928 розпочав у пресі полеміку з «механістом» С. Семковським. Частина праць Д. дещо політизована й однобічна. Брав участь у підготовці першої рад. філос. енциклопедії, виданнях творів К. Маркса і Ф. Енгельса. Автор низки статей з історії філософії, опубл. у ж. «Прапор марксизму», «Гарт», «Пролітфронт». У травні 1933 заарешт. за звинуваченням в участі в УВО, 23 вересня 1933 трійкою при Колегії ГПУ УРСР засудж. до 5-ти р. позбавлення волі. Покарання відбував на Соловках. 9 жовтня 1937

трійкою Упр. НКВС Ленінгр. обл. засудж. до розстрілу. Реабіліт. 1961.

Основні праці

Як професор Семковський ліквідує діалектичний матеріалізм. Х., 1928; В боротьбі за ленінську філософію: З приводу ленін. конспекту Гегелевої «Науки логіки». Х., 1930; Розклад сучасної буржуазної філософії. Х., 1931.

Бібліографічний опис:

Демчук Петро Іванович / Ю. І. Шаповал // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2007. – Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-21539>. – Останнє поновлення : 1 січ. 2023.

2001-2024 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).